

מסורת הש"ס

(א) צ"מ כה: (ב) פסחים קד... (ג) לנקמן ג"ל (ד) לעיל... (ה) זבחה קדושה... (ו) נש"פ... (ז) חז"ל פסח... (ח) מ"ק... (ט) ד"ה כה"ק... (י) נש"פ חז"ל... (יא) גמ' חז"ל... (יב) נש"פ חז"ל... (יג) נש"פ חז"ל... (יד) נש"פ חז"ל... (טו) נש"פ חז"ל... (טז) נש"פ חז"ל... (יז) נש"פ חז"ל... (יח) נש"פ חז"ל... (יט) נש"פ חז"ל... (כ) נש"פ חז"ל...

תורה אור השלם

1. יחזקאל לבעל פעור
יאבאלו ויבדי מותים:
תהלים ק"ח כח

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה במקובצות... (ב) כגון פסוקים... (ג) ד"ה מרוחקות... (ד) כיומר בה"ח ארבע... (ה) אמות: (ו) ד"ה פס' פ'... (ז) חופות... (ח) ד"ה גמ' חז"ל... (ט) ב"ד א"י מרוחקות... (י) אסורות ועד כיון... (יא) א"ר ועד דמשמע... (יב) א"ר לפי המסקנא... (יג) וממה דה"ל קדושה ג'... (יד) לפירוט קשה ור"ל ור"ל... (טו) ד"ה דלמח"ל ה"פ... (טז) ומה מקום לקדושה... (יז) נש"פ חז"ל... (יח) א"ר ח"כ הגובה... (יט) דקדושה למרקוליס... (כ) א"ר וברך עבדו חז"ל... (כא) האנשים כשנפלות... (כב) וכו' לאלו לא היה גובה... (כג) שזוין שנעבדו האבנים... (כד) מה מויק להו וכו' דה"ק... (כה) מרוחקות: (כו) ויבדלו... (כז) גובה מקובצות קרי לה... (כח) ור"ה אסורות: איכא... (כט) דאיכא גובה מרוחקות... (ל) וכו' פלגין: (לא) ב"ד... (לב) א"ר משע' כדכחה... (לג) א"ר ועליו ס"ד הכי... (לד) מרוחקות: (לה) א"ר... (לו) א"ר דלחן נרואות עמו... (לז) אסורות: א"ר... (לח) ד"ה בעין וכו' חז"ל בעין... (לט) זכמים:

מוסף רש"י

ש"ר לעמוד קודם... נשל מונה עצים: מן... האשירה (לעיל ט"ז)... חדש ירחן. שנה ישנה... והיחוס חלמידי ההנה... (ש"ס) ישר. שכנר הוסיק... און יסוקו לחוק אלא... לאשיר. יוצן. אלא אשיר... בסיקט או ומגלה א"ל... נהנה (ש"ס) אשה בו את... הפת. בין כמדש שנתו... וחור יסוקו בעני היתר... בין צטן בסיקט על ע"ל... אשיר. הו' ליה כמרייהו... זו חו' גורס. שהפת... שגאפית זו כמדש בסיקט... ע"ל בזה ע"י גורס דאשיר... שנתחוק צוה... הנאשיתו וגורס... דה"ל בסיקט (ש"ס) ויחך... הגוף לים המלח. הפת... אשירה לר"ה עד יחי' יהי... דמי עולס דאשיר פתח... הכלל (ש"ס) ובנין 109 פ"ס... ששיפה עבודת... כוכבים לצרכו. שז"ל... לשפילן להסק בשא"ס... (לעיל ט"ז). היא... ושפאיה מוחזין. ד"ה... נגלה ועד כוכביו כיון... ששיפה לגרבו (ש"ס)... לצרבה. ליטוח. (ש"ס)... ושפאיה מוחזין... דמחוק ויזק ליה ולא פלה... אבני בית קוליס. מרקוליס... היא עש"י (ב"מ כה). אחת מכאן ואחת מכאן. והלשתי מיה על זה והלתי על זה (ש"ס). מן המרקוליס. יש עש"ס שעודין לנג של אבני וקריין לה מרקוליס ובל הנה ויזק לה און... היא עש"י (לעיל ט"ז).

רבי ישמעאל פרק רביעי עבודה זרה

נ.

עין משפט נר מצוה

ב א מ"י פ"ח מהל'
עבודת כוכבים הל' ט'
כמו לחון מה חושש' י"ד
ס' קלע סעף' צ':

רבינו חננאל

הכל אסורות. ואפילו
למאן דאמר אין עוברין
לשברין הני מילי בעבודת
כוכבים דלמא אורחיה
לשברין אבל למרקוליס
דמעיקרא אבנים אבנים
הייא היינו אורחיה כי
פלגי רבי ישמעאל
וחזכי בסתמא. מקובצות
נמי בתוך ד' אמות
דאיכא למימר מניה
נפל אסורות. כי פליגי
במרוחקות ר' ישמעאל
כבר עושין למרקוליס
קטן בצד מרקוליס גדול
דמעיקרא למרקוליס
אסורות שתיים דלא זמין
למרקוליס מותרות ורובן
כבר אין עושין מרקוליס
קטן בצד מרקוליס גדול.
ולא שנה שלש ולא
שנא שתיים נראות עמו
אסורות שאין נראות עמו
מותרות. דהא דהניא אבנים
שנשו מן המרקוליס
לא תציה רבא הכי.
א"ר תימא שששו אלא
אימא שנמצאו. והא
דתיא ר' ישמעאל אומר
אחת בתפיסה אחת
שתיים גובה ביני ביני
אסורות. חישתין דלמא
מן המרקוליס שרו. אבל
בשתיים בשתי תפיסות
כגון דאיכא גובה ביני
ביני מותרות. שלש אפילו
מרוחקות אסורות: והא
דתיא אלו כן אבני
בית קוליס אחת מיכן
ואחת מיכן ואחת על
גביהן. אוקמה רבא ההיא
בעיקר מרקוליס: בי ינאי
מלכא חרוב ואזול עובדי
כוכבים ואוקמו ביה
מרקוליס. ואתו אחרים
דלא פלחו למרקוליס
שקלו לאבנים וחיפו בהן
דריסו ורטיטו. איכא
רבנן דהוו פרישי מהנהו
דריסו ורטיטו א"ר
יותן בנן של קדושים והם
ר' מנחם בר' סימאי מהלך
בהן ואנן נפרושו מהן:
ידושלמי (ז) נחום איש
קדש קדושים עבר קומי
עבור קומי וסמי עניניהו.
ומאן דפריש סבר כיון
דתקובצת עבודת כוכבים
הוקשה למת. מה מת אין
יל טהרה עולמית. אף
תקובצת עבודת כוכבים
אין לה היתר עולמית.
ומאן דלא פריש סבר
אם היא תקובצת דעבודת
כוכבים כעין תקובצת
פ"י כגון קרבן
בהמה וכיוצא בה הוי
תקובצת ואם לאו לא הוי
תקובצת. אמר רב יוסף
רב אבא רבה בר ירמיה
אייית מתניתא בידיה
עובר כוכבים שהביא
אבנים מן המרקוליס
וחיפה בהן דריסו

במקורבות אסורות. פירש בקונטרס מקורבות מאל כגון
צלמה או כצלי אמה דמיניה נפול מרוחקות
כלומר בתוך ד' אמות ומותרות דלאו מיניה נפול ובסמוך פירש
בתפיסה אחת שאין הפסק בינם למרקוליס ואסורים לכלול עלמא
דכל תוך ד' אמות נראות עמו קרי (ו')
להס ופלוגמיתו דלעיל בתוך ארבע
אמות צמתי תפיסות דאיכא גובהה
דזו ליה כמרוחקות דליכא למימר
מיניה נפול וקשה זה טובא חדא דלא
זו שיטת המלמד שנתנה הסכר
קך שמתחלה היינו סובבים היכא
דליכא גובהה קורא אותם בתוך ד'
אמות מרוחקות וליכא למימר מיניה
נפול ולצסוף נאמר כי ליכא גובהה
ודאי מיניה נפול ואפילו בתוך ד'
ועוד אי צליכא גובהה טעמא דשמי
אסורות משום דמיניה נפול מאי
אירא שמיס אסורות אפילו אחד נמי
והל"ל ר' ישמעאל אומר בתפיסה
אחת אפילו א' אסורה שלש אפילו
מרוחקות (ח') ועוד כיון דכל תוך ד'
אמות נראות קרי להו ואסורות אף
לרצון למה אסור רצי ישמעאל
בתפיסה זו אסורות יותר מרבנן
היה לו לומר לשון נראות כמו רבנן
דחא א"ר רצון מודו דנראות עמו
דהיינו בתפיסה לו אסורות (י) ועוד
דמשמע אף לפי המסקנא דמקורבות
לא פליגי דאפילו איכא גובהה אסורות
והכי נמי אמרינן לעיל דמקורבות לא
פליגי ולא הדי דזה תלמודא ודבר
תימא הוא דכיון שהן מקורבות כל כך
א"כ (י) הגבוהין בקרוב למרקוליס
ממש היה ועודין אותן האבנים
כשנפלות אם כן היה לן למימר שאם
הגובהה קרוב למרקוליס אפילו
מרוחקות אסורות כאלו לא היה
גובהה שכיון שעברו הגובהה מה
מזיק להן הגובהה כדאן ואלך מיהו
הא לא קשיא כולי האי דאיכא למימר
דה"ק דמקורבות תוך ארבע וליכא
גובהה לכ"ע לא פליגי אי נמי כי
איכא גובהה ואבני המרקוליס אינם
גבוהים יותר כי אם מעט (יא) כשהם
נופלות אינם יכולות להסרח לכן
נראה לפרש דלעולם קך היא הסכרה
דבתוך ד' אמות נמי יש שאין נראות
דקרי לעיל מרוחקות תוך ד' אמות
וה"פ כאלו בתפיסה אחת דליכא גובהה
ותוך ד' אמות אע"ג שאין נראות

במקורבות. (א) כגון צלמה וח"י אמה: מרוחקות. (ב) צלמה
אמות דודאי לאו מיניה נפול: עושין מרקוליס קטן. כלומר דרכן
לעשות כן: נראות עמו. מקורבות מאד: שאין נראות עמו מותרות.
דלאו מיניה נפול: אבנים ששורו. היינו צידוע: נראות עמו. אחת
היה עבודת כוכבים: שאין נראות
עמו. הו' להו שכריס: הני שנמלאו.
ושכריס דמרקוליס וח"י אסורין
כלאמרן: שאין נראות עמו מותרות.
דלאו מיניה נפול: וסבר רבי ישמעאל
שמיס. בתוך ארבע אמותיו מותרות:
והטניא ר' ישמעאל אומר שמיס
בתפיסה לו. וסתם תפיסה ד' אמות
וקמתי אסורות: בתפיסה אחת. הא
דקמתי אסורות בתפיסה אחת שאין
הפסק בינם למרקוליס ואסורה בין
לר' ישמעאל בין לרבנן דכל תוך ד'
אמות נראות עמו קרי ליה וצטלס
מרוחקות הוא דפליגי. והא דאוקימנא
לעיל פלוגמיתו בתוך ד' אמות ולר'
ישמעאל שמיס מותרות ולרבנן ג'
נמי מותרות צמתי תפיסות כדמפרש:
דאיכא גובהה. תל מפסיק בינם
למרקוליס דהו' להו כמרוחקות דליכא
למימר מיניה נפלו הלכך לר' ישמעאל
שמיס מותרות אבל ג' אסורות דעושין
מרקוליס קטן צלד מרקוליס גדול:
פ"ג. זו צלד זו: עיקר מרקוליס.
תחילתו אבל קטן הנעשה צלד הגדול
עובדין לו כל דהו': ה"ג אמאי קרי
ליה צנן של קדושים דלא איסתכל
צלוסא דזווח: מנין לתקובצת בו.
והני תקובצת ניהו דהזורב אצן
למרקוליס זו היא עבודתו הלכך לאו
עבודת כוכבים עלמיה היא דמיסגי
להו ציטול: ענין פנים. (א) זכמים
שצמקדש הוא דהוי תקובצת כדכתיב
(שמות כב) וצבא לאלהים יתרו צלתי לה'
לצדו אלמא דומה לפלגין קרי וצב עבודת
כוכבים ואבנים אין עובדין להס' צפנים:
מותרות

בר יוסף א"ר מונין לתקובצת עבודת כוכבים שאין לה בטילה לעולם
שנאמר ויצמדו לבעל פעור ויאכלו זבחי מתים מה מת אין לו
בטילה לעולם אף תקובצת עבודת כוכבים אין לה בטילה לעולם
ומאן דלא פריש אמר בעיניו פנים וליכא אמר רב יוסף בר אבא
איךלע רבה בר ירמיה לאתרוין ואתא ואיייתי מותניתא בידיה (ז) עובר
כוכבים שהביא אבנים מן המרקוליס וחיפה בהן דריסו ורטיטו

(א) נראה דהתם יזיל אף אס'
נראות עמו מותרות.
(ב) הוא יושלמי לעיל פ"ג
הל"ל וסא אחת הוי' דר'
יעקב כ"י איה מפסקין
גביילי מנין לאדורי לנמא
א"ל חז"ל חז"ל קדש קדושים
וכו'.